

PROGRAMACIÓN DO ÁREA DE MÚSICA

Curso 22-23

Para 4º da ESO

Índice:

-Introdución e contextualización.....	2
-Lexislación.....	2
-Recursos persoais.....	3
-Recursos materiais.....	3
-Análise e valoración da consecución dos aprendizaxes imprescindibles no curso 2021-22.....	4
-Adaptacións da presente programación ás posibles situacións de docencia non presencial.....	6
-Contribución da materia de música ao logro das competencias clave.....	7
-Obxectivos Xerais.....	9
-Obxectivos do curso.....	11
-Contidos relacionados cos estándares de aprendizaxe avaliados.....	11
- Concreción para cada estándar de aprendizaxe avaliada de: Temporalización, grao mínimo de consecución para superar a materia, procedementos e instrumentos de avaliación e competencias clave.....	15
-Concrecións metodolóxicas.....	26
-Avaliación inicial e medidas que se poidan adoptar como consecuencia dos seus resultados.....	28
-Materiais e recursos didácticos.....	29
-Criterios sobre a avaliación, cualificación e promoción do alumnado.....	29
-Atención á diversidade.....	31
-Indicadores de logro.....	31
-Plan lector.....	33
-Plan de integración das TICs.....	34
-Tratamento dos temas transversais	36
-Actividades complementarias e extraescolares.....	37
-Avaliación e revisión da programación.....	37

INTRODUCCIÓN E CONTEXTUALIZACIÓN

O IES Afonso X “O Sabio” é un centro situado na área metropolitana de A Coruña. Conta cuns 820 estudantes, a maioría da ESO, tradicionalmente cun alto grao de abandono escolar. Dende hai anos desenvólvense no centro diversas liñas formativas para intentar dar ao alumnado a maior cantidade de oportunidades posible e reverter esa situación na medida do posible.

No IES Afonso X “O Sabio”, de A Barcala (Cambre), impártense ensinanzas da ESO, bacharelato, ciclo formativo de grao medio de xestión administrativa, ciclo formativo de grao superior de administración e finanzas e Formación Profesional Básica.

O IES Afonso X “O Sabio” ten tres centros de primaria adscritos: o CEIP “Wenceslao Fernández Flórez”, o CEIP O Graxal e o CEIP Portofaro. Ademais destes alumnos, contamos cunha porcentaxe de inmigrantes de diversos lugares que completan o amplo espectro do noso alumnado.

O alumnado en xeral procede de familias de clase media-baixa, e o seu nivel académico está dentro da media dos centros das súas características. O desenvolvemento psicomotriz, musical e artístico do noso alumnado é bastante dispar e ten moito que ver a orixe do alumnado (centro do que procede), ou o seu nivel de participación en actividades extraescolares. No concello de Cambre existen poucas posibilidades de desenvolver actividades musicais, destacando a Escola e banda municipal A Sementeira. Ademais, tamén temos alumnado que estuda nos conservatorios de música profesionais de Culleredo e da Coruña, que acoden a algún grupo de teatro local e, ocasionalmente, temos algún estudante do Conservatorio de danza da Coruña. Porén, estas actividades dependen sempre da dispoñibilidade das familias (tanto económica como de tempo dispoñible) para poder sufragar e acompañar ao alumnado a estas actividades, que implican sempre moitas horas de dedicación á semana e, dada a situación do noso alumnado, xa temos casos de estudantes que teñen que aparcar estes estudos por situacións familiares complicadas. Desde o departamento buscamos favorecer a práctica musical e escénica para que o alumnado desenvolva a súa personalidade a través da práctica artística pero tamén para que o alumnado se identifique cos seus intereses externos co que se fai no propio centro educativo.

LEXISLACIÓN

A base lexislativa para a presente programación son os seguintes documentos:

Ley Orgánica 8/2013 del 9 de diciembre, para la Mejora de la Calidad Educativa (LOMCE).

O Real Decreto 1105/2014, de 26 de decembre que desenvolve o currículo de secundaria da LOMCE para todo o territorio español, e que viu completado o seu desenvolvemento curricular para a Comunidade Autónoma de Galicia no Decreto 86/2015, do 25 de xuño, que no seu anexo II desenvolve os criterios de avaliación, os contidos correspondentes e os estándares de aprendizaxe de cada unha das materias específicas.

A Resolución do 27 de xullo de 2015 (DOG 29/07/2015), pola que se ditan instrucións para a implantación do citado currículo. O capítulo V (artigo 13) fai referencia as programacións didácticas.

RECURSOS PERSOAIS:

Constitúen o departamento de música do IES Afonso X “O Sabio”, para o presente curso os profesores: Beatriz Alonso Pérez – Ávila, María Antonia Montes Fernández, e María Jesús Domínguez Daponte. Imparten as seguintes materias nos grupos que se describen a continuación:

-Beatriz Alonso Pérez - Ávila, profesora numeraria, vicedirectora. Imparte un total de 11 horas lectivas distribuídas da seguinte forma:

Música: 2º ESO E (sección bilingüe),
Canto coral e técnica vocal 2º ESO (A,B,C,D,E)
Proxecto competencial: 3º ESO (E,D)
Linguaxe e práctica musical: 1º de Bacharelato
Historia da música e da danza: 2º de Bacharelato (A,B)

-María Jesús Domínguez Daponte, profesora numeraria. Imparte un total de 20 horas lectivas distribuídas da seguinte forma:

Música: 2ºA, B, C, D da ESO, 3º D e un grupo de 4º ESO (A-E),
Proxecto competencial: 1º ESO (3 grupos), 3º(1 grupo)
Artes escénicas e Danza: 4ºESO (A,B,C,D,E)

- María Antonia Montes Fernández, profesora numeraria e xefa de departamento. Imparte un total de 17 horas lectivas distribuídas da seguinte forma:

Música: 3º ESO (A, B, C, E (bilingüe) e un grupo de 4º ESO (A,B,C)
Artes escénicas e Danza: 4ºESO (A,B,C,E)
Historia da música e da danza: 2º de Bacharelato (C,D)

RECURSOS MATERIAIS:

O IES conta con dúas aulas de Música.

Temos xuntado practicamente todo o instrumental nunha das aulas -a máis grande e a que non molesta a ningún grupo ordinario- na que se pode ofrecer a todo o alumnado de calquera grupo, por moi numeroso que sexa, a posibilidade de facer música con distintos instrumentos. Conta con percusión Orff, tubos sonoros, canon proxector, equipo de son, de gravación, mesa de mesturas, lousa pautada de rotulador, piano eléctrico, guitarra eléctrica, baixo eléctrico, batería eléctrica, amplificador multicanle para os mesmos, guitarra española, tres ukeleles, catro teclados (un deles sen capacidade dinámica) e equipo de voces.

A segunda aula, máis pequena, conta con canón proxector, equipo de son, un ordenador con materiais multimedia axustados aos contidos, equipación de pequena percusión, lousa pautada e de xiz, guitarra española e piano eléctrico, ademáis de esterillas para realizar expresión corporal, movemento e danza.

ANÁLISE E VALORACIÓN DA CONSECUCIÓN DOS APRENDIZAXES IMPRESCINDIBLES NO CURSO 2021-22

Tras o curso pasado e tendo en conta a situación sanitaria excepcional, analizamos a consecución dos aprendizaxes imprescindibles no pasado curso e os aspectos que teremos que ter en conta para a programación do 2022-2023:

- Os resultados acadados polo alumnado o curso pasado foron bastante aceptables
- A boa disposición do alumnado fixo que as medidas ditadas pola consellería de Sanidade e supervisadas escrupulosamente polo profesorado, non supuxeran un dano importante na actividade nin nos resultados da práctica instrumental e vocal.
- Seguimos a fomentar, en todos os niveis, a capacidade de traballo autónomo e individual de actividade musical, para conseguir que no caso de actividade presencial ou semipresencial o alumnado poida realizar as tarefas encomendadas.
- A gran aceptación que tivo a introdución, o pasado curso, do ukelele no grupo bilingüe de 2º da ESO, traducirase este curso na ampliación do uso deste instrumento para todos os grupos de 2º da ESO. Destacamos, entre outras vantaxes, a posibilidade de que o alumnado practique nas súas casas cun instrumento propio.
- Fomentaremos na programación os contidos relacionados cos de interpretación na aula, mentres que os apartados de creación e contextos artísticos e musicais desenvolveranse tanto na aula como desde casa, en caso de ensino a distancia ou semipresencial.
- Utilizaremos as ferramentas de Aula virtual en 1º e 2º de bacharelato e Edixgal en 1º, 2º, 3º e 4º da ESO. Durante as primeiras semanas de setembro todo o alumnado será dado de alta e se poderan engadir os recursos necesarios para asegurar a ensinanza en liña en todo momento.
- En cada unha das materias sinaláranse cales serán as alternativas para o seguimento do ensino a distancia, indicando posibles actividades, feedback e avaliación.

ADAPTACIÓNS DA PRESENTE PROGRAMACIÓN ÁS POSIBLES SITUACIÓNS DE DOCENCIA NON PRESENCIAL

Debido ás circunstancias sanitarias desenvolveremos unha serie de estratexias na presente programación para garantir o dereito á educación a aqueles alumnos e alumnas no caso de ter que continuar o ensino de forma non presencial.

Debido as características da nosa materia que é eminentemente práctica e a dificultade que temos de poder avaliar as aprendizaxes sen utilizar medios audiovisuais por garantir a protección dos menores na rede, a materia impartida de forma telemática quedará exclusivamente referida a aspectos teóricos ou teórico-prácticos que serán avaliados mediante traballos e/ou probas online, aínda que fomentando o traballo da creación e interpretación musical e artística nos domicilios.

Dentro do departamento distinguiremos ao alumnado que contará con Edixgal (ESO), polo que esa será a ferramenta dixital utilizada para transmitir as tarefas e contidos, e a o alumnado de 1º e 2º Bacharelato para os que utilizaremos a Aula virtual do IES co fin desenvolver os contidos e as tarefas necesarias para continuar coa docencia en liña.

O departamento garante que todo o alumnado que tivese que seguir as clases de forma telemática poderá acadar os estándares imprescindibles para superar a materia e poder alcanzar cualificacións similares a unha situación normal, ponderando a cualificación segundo o tempo de cada unha das docencias, presencial e no presencial.

Para garantir que todo o alumnado ten a capacidade de seguimento de este tipo de docencia estableceremos contacto coa persoa titora do grupo para coñecer as dificultades técnicas que poidan presentar e durante os primeiros días de clase utilizaremos todos os recursos dixitais nas plataformas indicadas e nos aseguraremos que todos os estudantes son quen de utilizalos de forma correcta. No caso de que algún alumno o alumna non conte con medios técnicos na súa casa para poder seguir a docencia el liña utilizaremos os mecanismos que se establezan dende a dirección do centro para poder enviar o material necesario e establecer os feedbacks para garantir o ensino.

CONTRIBUCIÓN DA MATERIA DE MÚSICA AO LOGRO DAS COMPETENCIAS CLAVE

a. Comunicación lingüística (CCL)

A música contribúe a enriquecer os intercambios comunicativos, fomentando o desenvolvemento de destrezas e estratexias comunicativas orais e escritas, e á adquisición e uso dun vocabulario musical básico.

b. Competencia matemática e competencias básicas en ciencia e tecnoloxía (CMCCT).

A linguaxe musical fundaméntase na linguaxe matemática; a representación gráfica da duración do son e do ritmo (figuras, silencios, compases, etc.) se expresa en forma de proporcións matemáticas e fraccións). Igualmente ocorre con outros conceptos musicais como o intervalo, a distribución en tons e semitóns da escala, o acorde ou as indicacións metronómicas, por enumerar algúns.

Por outra parte, trátanse tamén contidos de carácter científico e tecnolóxico, como o estudo do fenómeno físico do son e os seus diferentes parámetros, a produción do son nas diferentes familias instrumentais e os factores que determinan o timbre propio de cada instrumento, os procesos biolóxicos da audición e a voz e o coñecemento das partes do corpo implicadas no mesmo, etc.

c. Competencia dixital (CD).

A ensinanza de a Música contribúe tamén ó desenvolvemento da competencia dixital, promovendo o dominio básico de recursos tecnolóxicos no campo da música (hardware e software musical, técnicas de tratamento e gravación do son, produción de mensaxes audiovisuais, utilización de Internet como fonte de información, etc.).

d. Aprender a aprender (CAA).

O estudo da Música fomenta o desenvolvemento de capacidades e destrezas fundamentais para a aprendizaxe do alumno, como a atención, a concentración, a memoria, o esforzo e a constancia.

e. Competencias sociais e cívicas (CSC).

As actividades de interpretación e práctica musical requiren por parte dos alumnos dun traballo cooperativo baseado na tolerancia, o respecto e a solidariedade. Desenvolvemento de habilidades sociais (autocontrol, autoestima e empatía, entre outras).

f. Sentido de iniciativa e espírito emprendedor (CSIEE).

Ca interpretación musical se potencia a habilidade para planificar e xestionar proxectos e se desenvolven a perseveranza, a responsabilidade, a autonomía e a autoestima, fomentando deste modo a confianza dos alumnos en si mesmos e seu espírito emprendedor.

g. Conciencia e expresións culturais (CCEC).

A Música está relacionada de forma directa con dita competencia en todos os aspectos

que a configuran, e a capacidade de comprender e valorar criticamente manifestacións musicables de diferentes culturas, épocas e estilos, a partir da audición e a análise musical e sociolóxico das mesmos, así como a adquisición de habilidades para expresar ideas, experiencias o sentimentos de forma creativa, especialmente ca interpretación, a improvisación e a composición.

OBXECTIVOS XERAIS

A Educación Secundaria Obrigatoria contribuirá a desenvolver nos alumnos e as alumnas as capacidades que lles permitan:

a) Asumir responsablemente os seus deberes, coñecer e exercer os seus dereitos no respecto aos demais, practicar a tolerancia, a cooperación e a solidariedade entre as persoas e grupos, exercitarse no diálogo afianzando os dereitos humanos e a igualdade de trato e de oportunidades entre mulleres e homes, como valores comúns dunha sociedade plural e prepararse para o exercicio da cidadanía democrática.

b) Desenvolver e consolidar hábitos de disciplina, estudo e traballo individual e en equipo como condición necesaria para unha realización eficaz das tarefas da aprendizaxe e como medio de desenvolvemento persoal.

c) Valorar e respectar a diferenza de sexos e a igualdade de dereitos e oportunidades entre eles. Rexeitar a discriminación das persoas por razón de sexo ou por calquera outra condición ou circunstancia persoal ou social. Rexeitar os estereotipos que supoñan discriminación entre homes e mulleres, así como calquera manifestación de violencia contra a muller.

d) Fortalecer as súas capacidades afectivas en todos os ámbitos da personalidade e nas súas relacións cos demais, así como rexeitar a violencia, os prexuízos de calquera tipo, os comportamentos sexistas e resolver pacificamente os conflitos.

e) Desenvolver destrezas básicas na utilización das fontes de información para, con sentido crítico, adquirir novos coñecementos. Adquirir unha preparación básica no campo das tecnoloxías, especialmente as da información e a comunicación.

f) Concibir o coñecemento científico como un saber integrado, que se estrutura en distintas disciplinas, así como coñecer e aplicar os métodos para identificar os problemas nos diversos campos do coñecemento e da experiencia.

g) Desenvolver o espírito emprendedor e a confianza en si mesmo, a participación, o sentido crítico, a iniciativa persoal e a capacidade para aprender a aprender, planificar, tomar decisións e asumir responsabilidades.

h) Comprender e expresar con corrección, oralmente e por escrito, na lingua galega e na lingua castelá, textos e mensaxes complexas, e iniciarse no coñecemento, na lectura e no estudo da literatura.

i) Comprender e expresarse nunha ou máis linguas estranxeiras de maneira apropiada.

j) Coñecer, valorar e respectar os aspectos básicos da cultura e da historia propias e das outras persoas, así como o patrimonio artístico e cultural, coñecer mulleres e homes que realizaron achegas importantes a cultura e sociedade galega ou a outras culturas do mundo.

k) Coñecer e aceptar o funcionamento do propio corpo e o dos outros, respectar as diferenzas, afianzar os hábitos de coidado e saúde corporais e incorporar a educación física e a práctica do deporte para favorecer o desenvolvemento persoal e social. Coñecer e valorar a dimensión humana

da sexualidade en toda a súa diversidade. Valorar criticamente os hábitos sociais relacionados coa saúde.

o consumo, o coidado dos seres vivos e o medio ambiente, contribuíndo á súa conservación e mellora.

l) Apreciar a creación artística e comprender a linguaxe das distintas manifestacións artísticas, utilizando diversos medios de expresión e representación.

m) Coñecer e valorar os aspectos básicos do patrimonio lingüístico, cultural, histórico e artístico de Galicia, participar na súa conservación e mellora e respectar a diversidade lingüística e cultural como dereito dos pobos e das persoas, desenvolvendo actitudes de interese e respecto cara o exercicio deste dereito.

n) Coñecer e valorar a importancia do uso do noso idioma como elemento fundamental para o mantemento da nosa identidade, e como medio de relación interpersoal e expresión de riqueza cultural nun contexto plurilingüe, que nos comunica con outras linguas, en especial coas pertencentes a comunidade lusófona.

OBXECTIVOS DO CURSO

- Aplicar as habilidades técnicas necesarias nas actividades de interpretación, colabora co grupo e respecta as regras fixadas para lograr un resultado acorde coas súas propias posibilidades..
- Interpretar e memorizar un repertorio variado de cancións, pezas instrumentais e danzas cun nivel de complexidade en aumento.
- Coñecer e analizar o proceso seguido en diversas producións musicais (discos, programas de radio e televisión, cine, etc.) e o papel xogado en cada fase do proceso polos/as profesionais que interveñen.
- Analizar e comentar as obras musicais propostas, axudándose de diversas fontes documentais.
- Recoñece e explica as características básicas da música española e da música popular urbana.
- Realizar traballos e exposicións ao resto do grupo sobre a evolución da música popular .
- Comprender a transformación de valores, hábitos, consumo e gusto musical como consecuencia dos avances tecnolóxicos.
- Manexar as técnicas básicas necesarias para a elaboración dun produto audiovisual.
- Aмосa interese por coñecer as posibilidades que ofrecen as novas tecnoloxías como ferramentas para a actividade musical.

CONTIDOS DO CURSO 4º ESO RELACIONADOS COS ESTÁNDARES DE APRENDIZAXE AVALIABLES.

Bloque 1. Interpretación e creación

B1.1. Práctica e aplicación de habilidades técnicas en grao crecente de complexidade e concertación coas outras partes do conxunto na interpretación vocal e instrumental, e no mo-vemento e a danza.

B1.2. Interpretación de pezas vocais e instrumentais aprendidas de oído e/ou mediante a lectura de partituras con diversos tipos de notación.

MUB1.1.1. Aplica as habilidades técnicas necesarias nas actividades de interpretación, colabora co grupo e respecta as regras fixadas para lograr un resultado acorde coas súas propias posibilidades.

MUB1.1.2. Le partituras como apoio á interpretación.

MUB1.1.3. Coñece e cumpre as normas establecidas para realizar as actividades da aula.

B1.3. Planificación, ensaio, interpretación, dirección e avaliación de espectáculos musicais na aula e noutros espazos e contextos.

B1.4. Perseveranza na práctica de habilidades técnicas que permitan mellorar a interpretación individual e en grupo, e a creación musical.

MUB1.2.1. Interpreta e memoriza un repertorio variado de cancións, pezas instrumentais e danzas cun nivel de complexidade en aumento.

B1.5. Utilización de técnicas, recursos e procedementos compositivos na improvisación, na elaboración de arranxos e na creación de pezas musicais.

MUB1.3.1. Coñece e utiliza axeitadamente técnicas, recursos e procedementos compositivos para elaborar arranxos musicais, improvisar e compor música.

MUB1.3.2. Utiliza con autonomía recursos informáticos ao servizo da creación musical.

B1.6. Ámbitos profesionais da música. Identificación e descrición das facetas e as especialidades no traballo dos/das músicos/as.

B1.7 Interese por coñecer as posibilidades que ofrece a música nos ámbitos persoal e profesional.

MUB1.4.1. Coñece e analiza o proceso seguido en diversas producións musicais (discos, programas de radio e televisión, cine, etc.) e o papel xogado en cada fase do proceso polos/as profesionais que interveñen.

Bloque 2. Escoita

B2.1 Audición, recoñecemento, análise e comparación de músicas de diferentes xéneros, estilos e culturas.

MUB2.1.1. Analiza e comenta as obras musicais propostas, axudándose de diversas fontes documentais.

MUB2.1.2. Le e analizapartituras como apoio á audición.

B2.2. A crítica como medio de información e valoración do feito musical. Análise de críticas musicais e uso dun vocabulario apropiado para a elaboración de críticas orais e escritas sobre a música escoitada.

MUB2.2.1 Analiza críticas musicais e utiliza un vocabulario axeitado para a elaboración de críticas orais e escritas sobre a música escoitada.

B2.3. Rigor na utilización dun vocabulario adecuado para describir a música.

MUB2.3.1 Utiliza con rigor un vocabulario axeitado para describir a música.

B2.4. Utilización de diversas fontes de información para obter referencias sobre músicas de diferentes épocas e culturas, incluídas as actuais, e sobre a oferta de concertos e outras manifestacións musicais, tanto en vivo como divulgadas a través dos medios de comunicación.

MUB2.4.1. Recoñece e compara os trazos distintivos de obras musicais, e descríbeo utilizando unha terminoloxía axeitada.

MUB2.4.2. Sitúa a obra musical nas coordenadas de espazo e tempo.

MUB2.4.3. Amosa interese, respecto e curiosidade pola diversidade de propostas musicais, así como polos gustos musicais doutras persoas.

B2.5. Edición, comercialización e difusión da música. Novas modalidades de distribución da música e as súas consecuencias para os/as profesionais da música e a industria musical. B2.6. Música en vivo: concertos e outras manifestacións musicais, da propia cultura musical e de outras. Interese por desenvolver hábitos positivos e de respecto ás demais persoas durante a escoita.

MUB2.5.1. Amosa unha actitude crítica ante o papel dos medios de comunicación na difusión e na promoción da música.

B2.6. A música nos medios de comunicación. Factores que inflúen nas preferencias e nas modas musicais.

B2.7. Interese, respecto e curiosidade pola diversidade de propostas musicais, así como polos gustos musicais doutras persoas.

MUB2.6.1. Coñece e explica o papel da música en situacións e contextos diversos: actos da vida cotiá, espectáculos, medios de comunicación, etc.

B2.8. Valoración da audición como forma de comunicación e como fonte de coñecemento e enriquecemento intercultural.

Bloque 3. Contextos musicais e culturais

B3.1. Recoñecemento e localización nas coordenadas espazo-temporais das manifestacións musicais máis significativas do patrimonio musical español e galego. B3.4. Análise da música empregada en diferentes tipos de espectáculos e producións audiovisuais.

MUB3.1.1. Amonsa interese por coñecer o patrimonio musical español e galego.

MUB3.1.2. Coñece as testemuñas máis importantes do patrimonio musical español e galego, e sitúaos no seu contexto histórico e social.

B3.2. Pluralidade de estilos na música actual: características culturais, artísticas e formais.

B3.3. Manifestacións musicais doutras culturas.

MUB3.2.1. Analiza a través da audición músicas de distintos lugares do mundo e identifica as súas características fundamentais.

MUB3.2.2. Recoñece e explica as características básicas da música española e da música popular urbana.

B3.4. A música ao servizo doutras linguaxes: corporal, teatral, cinematográfica, radiofónica ou publicitaria.

B3.5. Análise da música empregada en diferentes tipos de espectáculos e producións audiovisuais.

MUB3.3.1. Elabora traballos de investigación nos que establece sinerxías entre a música e outras manifestacións artísticas.

B3.6. Utilización de diversas fontes de información para indagar sobre música popular urbana.

B3.7. O son e a música nos medios audiovisuais e nas tecnoloxías da información e da comunicación. Valoración dos recursos tecnolóxicos como instrumentos para o coñecemento da música e a satisfacción con ela.

B3.8. Sensibilización e actitude crítica ante o consumo indiscriminado de música e a contaminación sonora.

MUB4.4.1. Realiza traballos e exposicións ao resto do grupo sobre a evolución da música popular.

MUB4.4.2. . Utiliza os recursos das novas tecnoloxías para expor os contidos de maneira clara.

Bloque 4. Música e tecnoloxías

B4.1. Papel das tecnoloxías na música. Reflexión sobre a repercusión que na música tivo a posibilidade de gravar o son e a aparición dos computadores.

B4.2. Transformación de valores, hábitos, consumo e gusto musical como consecuencia dos avances tecnolóxicos das últimas décadas.

MUB4.1.1. Selecciona e utiliza recursos tecnolóxicos para diferentes aplicacións musicais.

MUB4.1.2. Comprende a transformación de valores, hábitos, consumo e gusto musical como consecuencia dos avances tecnolóxicos.

B4.3. Utilización de dispositivos electrónicos, recursos de internet e software musical de distintas características para o adestramento auditivo e a escoita, a interpretación e a creación musical.

MUB4.2.1 Manexa as técnicas básicas necesarias para a elaboración dun produto audiovisual.

B4.4. Aplicación de técnicas de gravación analóxica e dixital para rexistrar as creacións propias, as interpretacións realizadas no contexto da aula e outras mensaxes musicais.

MUB4.3.1 Sabe procurar e seleccionar fragmentos musicais axeitados para sonorizar secuencias de imaxes.

MUB4.3.2 Sonoriza imaxes fixas e en movemento mediante a selección de músicas preexistentes ou a creación de bandas sonoras orixinais.

B4.5. Análise das funcións da música en producións audiovisuais: publicidade, televisión, cine, videoxogos, etc.

MUB4.5.1 Aмосa interese por coñecer as posibilidades que ofrecen as novas tecnoloxías como ferramentas para a actividade musical.

B4.6 Sonorización de imaxes fixas e en movemento mediante a selección de músicas preexistentes ou a creación de bandas sonoras orixinais.

MUB4.5.2 Coñece e consulta fontes de información impresa ou dixital para resolver dúbidas e para avanzar na aprendizaxe autónoma.

B4.7 Valoración crítica da utilización dos medios audiovisuais e as tecnoloxías da información e da comunicación como recursos para a creación, a interpretación, o rexistro e a difusión de producións sonoras e audiovisuais.

MUB4.5.3 Utiliza a información de xeito crítico, obtena de distintos medios e pode utilizala e transmitila utilizando distintos soportes.

CONCRECIÓN DOS ESTÁNDARES DE APRENDIZAXE AVALIABLES

INTERPRETACIÓN E CREACIÓN				
Estándar de Aprendizaxe avaliable	Temporalización	Grao mínimo de consecución para superar la materia	Procedementos e instrumentos de avaliación	C. Clave
<p>MUB1.1.1. Aplica as habilidades técnicas necesarias nas actividades de interpretación, colabora co grupo e respecta as regras fixadas para lograr un resultado acorde coas súas propias posibilidades.</p> <p>MUB1.1.2. Le partituras como apoio á interpretación.</p>	<p>Todas as avaliacións. É este un labor en que a progresividade ben dada pola dificultade na súa consecución. Hai que procuralo desde o inicio de curso, e non deixar de vixiar a súa consecución até o final. As dificultades iranse incrementando segundo as capacidades desenvolvidas nos estándares anteriores. Tanto referido a súa capacidade de lectura musical como as técnicas vocais-instrumentais corporais que fóronse desenvolvendo ao longo do curso.</p>	<p>Interpreta correctamente a súa voz nas interpretacións propostas pola profesora</p> <p>Memoriza a súa parte para unha mellor interpretación</p> <p>Está atento a todas as indicacións que se faga polo director da interpretación, sexa a profesora, sexa un compañeiro.</p> <p>Interioriza o pulso e a obra, de tal xeito que é capaz de incorporarse a interpretación no caso de erro.</p> <p>Respectase os silencios tanto ao inicio da peza, como no medio e ao final.</p> <p>Non se culpabiliza os erros dos compañeiros.</p> <p>Asúmese de forma solidaria o resultado musical do conxunto.</p>	<p>Empregarase como medio de avaliación, a observación do profesor e as notas que tome sobre o conxunto e sobre a actitude individual.</p> <p>Empregarase tamén medios electrónicos como gravadoras, tablets ou móbiles para poder amosar e comentar co alumnado o resultado da súa interpretación.</p> <p>(Observación traballo diario, 25%)</p> <p>Docencia telemática:20% Seguimento das actividades a través do Aula Virtual</p> <p>(Exames prácticos, 50%)</p> <p>Docencia telemática:40% Entrega de cuestionarios prácticos a través do Aula Virtual</p> <p>(Exame escrito, 25%)</p> <p>Docencia telemática:40%</p>	<p>CAA CSC</p> <p>CCEC</p>

			Entrega de cuestionarios teóricos a través do Aula Virtual	
MUB1.1.3. Coñece e cumpre as normas establecidas para realizar as actividades da aula.	Todas as avaliacións. E este un labor en que a progresividade ben dada pola dificultade na súa consecución. Hai que procuralo desde o inicio de curso, e non deixar de vixiar a súa consecución até o final.	Comprende que os ensaios correctos son a mellor forma de preparar unha actuación Moveuse con precisión e de forma coordinada cos seus compañeiros Responsabilízase do coidado do instrumento que emprega e non entorpece o labor dos compañeiros. Utiliza e emprega a tensión para unha maior concentración no escenario.	Ensaio e participación en audicións onde se apliquen estes contidos. (Observación traballo diario, 25%) Docencia telemática:20% Seguimento das actividades a través do Aula Virtual	CSC
MUB1.2.1. Interpreta e memoriza un repertorio variado de cancións, pezas instrumentais e danzas cun nivel de complexidade en aumento.	Todas as avaliacións. É este un labor en que a progresividade ben dada pola dificultade na súa consecución. Hai que procuralo desde o inicio de curso, e non deixar de vixiar a súa consecución até o final. As dificultades iranse incrementando segundo as capacidades desenvolvidas nos estándares anteriores. Tanto referido a súa capacidade de lectura musical como as técnicas vocais-instrumentais corporais que fóronse desenvolvendo ao longo do curso.	Interpreta correctamente a súa voz nas interpretacións propostas pola profesora Memoriza a súa parte para unha mellor interpretación Está atento a todas as indicacións que se faga polo director da interpretación, sexa a profesora, sexa un compañeiro. Interioriza o pulso e a obra, de tal xeito que é capaz de incorporarse a interpretación no caso de erro. Respectase os silencios tanto ao inicio da peza, como no medio e ao final. Non se culpabiliza os erros dos compañeiros. Asúmese de forma solidaria o resultado musical do conxunto.	Empregarase como medio de avaliación, a observación do profesor e as notas que tome sobre o conxunto e sobre a actitude individual. Empregarase tamén medios electrónicos como gravadoras, tablets ou móbiles para poder amosar e comentar co alumnado o resultado da súa interpretación. (Exames prácticos, 50%) Docencia telemática:40% Entrega de cuestionarios prácticos a través do Aula Virtual	CCEC CSC
MUB1.3.1. Coñece e utiliza	1ª avaliación	Comprensión dos conceptos de	Ensaio e participación en audicións	CMCCT

<p>axeitadamente técnicas, recursos e procedementos compositivos para elaborar arranxos musicais, improvisar e compor música.</p>	<p>Comprensión dos conceptos de melodía, armonía, repetición, imitación e contraste. 2ª avaliación Recoñecemento en obras propostas destes tres procedementos. Enumeración das características destes dous tipos de formas. 3ª avaliación. Creación de obras sinxelas nas que se empreguen os procedementos compositivos coñecidos.</p>	<p>melodía, armonía, repetición, imitación e contraste. Recoñecemento en obras propostas destes tres procedementos.</p>	<p>onde se apliquen estes contidos. (Exames prácticos, 50%) Docencia telemática:40% Entrega de cuestionarios prácticos a través do Aula Virtual (Observación traballo diario, 25%) Docencia telemática:20% Seguimento das actividades a través do Aula Virtual</p>	<p>CD</p>
<p>MUB1.3.2. Utiliza con autonomía recursos informáticos ao servizo da creación musical.</p>	<p>1ª Trimestre Editor de partituras (Musescore) Copia de partituras, e harmonizacións. 2ª Trimestre Uso do editor de partituras para crear melodías con sentido musical. Audacity. Gravación da voz. Sonorización de contos. Lectura en voz alta. 3ª Trimestre MuseScore. Creación de obras máis complexas. Volcado de audio. Noteflight. Exploración de posibilidades.</p>	<p>Emprega con autonomía un editor de partituras (MuseScore) Emprega con autonomía un editor de son (Audacity) Coñece as posibilidades dun editor de partituras online (Noteflight) Coñece as posibilidades e diferencias entre as diferentes plataformas.</p>	<p>Entrega online de diferentes traballos pedidos polo profesor. Copia de partituras ou creación das mesmas. Entrega de arquivos sonoros creador co editor de son. Entrega de listas de reprodución Exposición oral o escrita das diferencias entre as diferentes aplicacións/programas ou plataformas empregados na aula. (Observación traballo diario, 25%) Docencia telemática:20% Seguimento das actividades a través do Aula Virtual</p>	<p>CD</p>
<p>MUB1.4.1. Coñece e analiza o proceso seguido en diversas producións musicais (discos, programas de radio e televisión, cine, etc.) e o papel xogado en cada fase do proceso polos/as profesionais que</p>	<p>2ª Trimestre Producións de gravación de son. Audio analóxico, dixital. O DAW. 3ª Trimestre Composición para outros medios</p>	<p>Comprensión do proceso e planificación das grabacións discográficas e para medios audiovisuais, persoas que interveñen ademais do artista</p>	<p>Tanto nos comentarios feitos na aula como parte das actividades do curso. como nas probas escritas. (Exame escrito, 25%)</p>	<p>CSC CSIEE</p>

interveñen.	audiovisuais	(productor, enxeñeiro de son, etc)	Docencia telemática:20% Seguimento das actividades a través do Aula Virtual
-------------	--------------	------------------------------------	--

ESCOITA				
Estándar de Aprendizaxe avaliable	Temporalización	Grado mínimo de consecución para superar la materia	Procedementos de avaliación	C. Clave
MUB2.1.1. Analiza e comenta as obras musicais propostas, axudándose de diversas fontes documentais.	Todas as avaliacións. É este un labor en que a progresividade ben dada pola dificultade na súa consecución. Hai que procuralo desde o inicio de curso, e non deixar de vixiar a súa consecución até o final. As dificultades iranse incrementando segundo as capacidades desenvolvidas.	Ser autónomo á hora de atopar os parámetros indicados nunha partitura. Manexar diferentes bases de datos na procura de audicións. Uso da biblioteca, sección de discos Uso de Spotify, YouTube e Goear como base de datos e para facer listas de reprodución. Ser consciente dos usos de cada unha desas plataformas.	Probas escritas, nas que se amose o uso das fontes proporcionadas de forma autónoma. Entrega e publicación de listas de reprodución cos temas pedidos. Exposición das características de cada plataforma. (Exame escrito, 25%) Docencia telemática:40% Entrega de cuestionarios teóricos a través do Aula Virtual	CMCCT CCL CSC
MUB2.1.2. Le e analiza partituras como apoio á audición.	Todas as avaliacións. É este un labor en que a progresividade ben dada pola dificultade na súa consecución. Hai que procuralo desde o inicio de curso, e non deixar de vixiar a súa consecución até o final. As dificultades iranse incrementando segundo as capacidades desenvolvidas. Nas primeiras audicións, a profesora	Ser capaz de seguir unha partitura proporcionada para seguir unha audición, implica recoñecer os elementos gráficos. Recoñecemento das indicacións de repetición. Doble barras, da Capo, fine, e similares. Coñecemento dos convencionalismos das partituras.	Observación da profesora no aula de música e apuntamento na caderno de observación. (Observación traballo diario, 25%) Docencia telemática:20% Seguimento das actividades	CCEC

	indicará onde está a audición coa enumeración en voz alta dos números dos compases.	Sistemas, lectura de abaixo arriba, disposición dunha partitura orquestral ou coral.	a través do Aula Virtual	
MUB2.2.1. Analiza críticas musicais e utiliza un vocabulario axeitado para a elaboración de críticas orais e escritas sobre a música escoitada.	Todas as avaliacións. É este un labor en que a progresividade ben dada pola dificultade na súa consecución. Hai que procuralo desde o inicio de curso, e non deixar de vixiar a súa consecución até o final. As dificultades iranse incrementando segundo as capacidades desenvolvidas.	Emprega de forma correcta tanto por escrito como de forma oral un vocabulario específico.	Tanto nos comentarios feitos na aula como parte das actividades do curso. como nas probas escritas (Observación traballo diario, 25%) Docencia telemática:20% Seguimento das actividades a través do Aula Virtual	CCEC CCL
MUB2.3.1. Utiliza con rigor un vocabulario axeitado para describir a música. MUB2.4.1. Recoñece e compara os trazos distintivos de obras musicais, e descríbese utilizando unha terminoloxía axeitada.	Todas as avaliacións. É este un labor en que a progresividade ben dada pola dificultade na súa consecución. Hai que procuralo desde o inicio de curso, e non deixar de vixiar a súa consecución até o final..	Emprega de forma correcta tanto por escrito como de forma oral un vocabulario específico.	Tanto nos comentarios feitos na aula como parte das actividades do curso. como nas probas escritas (Exame escrito, 25%) Docencia telemática:20% Seguimento das actividades a través do Aula Virtual	CCEC CCL
MUB2.4.2. Sitúa a obra musical nas coordenadas de espazo e tempo.	1ª Trimestre Orixes do pop: Blues, jazz, ata os anos 60 2ª Trimestre Os anos 70, 80 e 90. O renacemento da música galega na transición. 3ª Trimestre Dende o novo milenio ata o presente.	Coñecemento auditivo das características principais dos estilos presentados ao longo do curso.	Probas escritas, tanto a modo de actividades na aula como exame (Exame escrito, 25%) Docencia telemática:40% Entrega de cuestionarios teóricos a través do Aula Virtual	CCEC CSC
MUB2.4.3. Aмосa interese, respecto e curiosidade pola diversidade de propostas musicais, así como polos gustos musicais doutras persoas.	Todas as avaliacións. É este un labor en que a progresividade ben dada pola dificultade na súa consecución. Hai que procuralo desde o inicio de curso, e non deixar de vixiar a súa consecución até o	Respecto e interese por escoitar as músicas propostas na aula pola profesora e polos compañeiros.	Proporase ao alumando que traia músicas do seu gusto analizándoas na aula, explicándose a que estilo pertencen e porque a escolle para escoitar cos seus compañeiros.	CSC CCEC

	final..		Observación da profesora no aula de música e apuntamento na caderno de observación. (Exame escrito, 25%) Docencia telemática:40% Entrega de cuestionarios teóricos a través do Aula Virtual	
MUB2.5.1. Aмосa unha actitude crítica ante o papel dos medios de comunicación na difusión e na promoción da música. MUB2.6.1. Coñece e explica o papel da música en situacións e contextos diversos: actos da vida cotiá, espectáculos, medios de comunicación, etc.	Todas as avaliacións. É este un labor en que a progresividade ben dada pola dificultade na súa consecución. Hai que procuralo desde o inicio de curso, e non deixar de vixiar a súa consecución até o final.	Emprega de forma correcta tanto por escrito como de forma oral un vocabulario específico.	Probas escritas, nas que se amose o uso das fontes proporcionadas de forma autónoma. (Exame escrito, 25%) Docencia telemática:40% Entrega de cuestionarios teóricos a través do Aula Virtual	CD CSC CCL CCEC CSC

CONTEXTOS MUSICAIS E CULTURAI

Estándar de Aprendizaxe avaliable	Temporalización	Grado mínimo de consecución para superar la materia	Procedementos de avaliación	C. Clave
MUB3.1.1. Aмосa interese por coñecer o patrimonio musical español e galego. MUB3.1.2. Coñece as testemuñas máis importantes do patrimonio musical español e galego, e sitúaos no seu contexto histórico e social.	1ª Trimestre A música en España durante a ditadura. 2ª Trimestre Os anos 70, 80 e 90. O renacemento da música galega na transición. 3ª Trimestre Dende o novo milenio ata o presente.	Coñecemento auditvo das características principais dos estilos presentados ao longo do curso. Respecto e interese por escoitar as músicas propostas na aula pola profesora e polos compañeiros.	Probas escritas, tanto a modo de actividades na aula como exame Observación do profesor no aula de música e apuntamento na caderno de observación. (Exame escrito, 25%)	CSC CCEC

<p>MUB3.2.1. Analiza a través da audición músicas de distintos lugares do mundo e identifica as súas características fundamentais.</p> <p>MUB3.2.2. Recoñece e explica as características básicas da música española e da música popular urbana.</p>			<p>Docencia telemática:40% Entrega de cuestionarios teóricos a través do Aula Virtual</p>	
<p>MUB3.3.1. Elabora traballos de investigación nos que establece sinerxías entre a música e outras manifestacións artísticas.</p> <p>MUB4.4.1. Realiza traballos e exposicións ao resto do grupo sobre a evolución da música popular.</p>	<p>3ª Trimestre</p>	<p>Respecto e interese por escoitar as músicas propostas na aula pola profesora e polos compañeiros. Manexar diferentes bases de datos na procura de audicións. Uso da biblioteca, sección de discos Uso de Spotify, YouTube e Goear como base de datos e para facer listas de reprodución. Ser consciente dos usos de cada unha desas plataformas. Empregar distintas fontes de información, bibliográfica e dixital. Poderá empregarse dispositivos móbiles na aula para tal fin. Indicación e discriminación das fontes. Emprega distintos formatos na exposición. Expón oralmente empregando unha linguaxe e un vocabulario axeitado</p>	<p>Exposición oral de traballos de investigación pedidos e de grupos investigados polo alumnado.. Valoración a cargo da profesora e dos compañeiros segundo os seguintes items. Claridade na exposición. Claridade e correspondencia do guión. Coherencia contidos e título do traballo investigación Número de fontes empregadas Número de recursos empregados na exposición.</p> <p>(Observación traballo diario, 25%)</p> <p>Docencia telemática:20% Seguimento das actividades a través do Aula Virtual</p>	<p>CCL CSC CAA</p>

MÚSICA E TECNOLOXÍA

Estándar de Aprendizaxe avaliable	Temporalización	Grao mínimo de consecución para superar la materia	Procedementos e instrumentos de avaliación	C. Clave

<p>MUB4.1.1. Selecciona e utiliza recursos tecnolóxicos para diferentes aplicacións musicais.</p>	<p>1ª Trimestre Diferencias e usos correctos de YouTube, Spotify, Goear e novas plataformas. Dereitos de autor, copyright, completo, creativecommons. Editor de partituras. Copia de partituras, e introdución ás harmonizacións.</p> <p>2ª Trimestre Uso do editor de partituras para crear melodías con sentidos musical. Audacity. Gravación da voz. Sonorización de contos. Lectura en voz alta.</p> <p>3ª Trimestre MuseScore. Creación de obras máis complexas. Noteflight. Exploración de posibilidades. Audacity. creación de paisaxes sonoras.</p>	<p>Manexar diferentes bases de datos na procura de audicións. Uso da biblioteca, sección de discos Empregar distintas fontes de información, bibliográfica e dixital. Indicación e discriminación das fontes. Fai un guión ben ordenado e conforme á investigación suxerida. Emprega distintos formatos na exposición. Expón oralmente empregando unha linguaxe e un vocabulario axeitado</p>	<p>Entrega de diferentes traballos pedidos polo profesor. Copia de partituras ou creación das mesmas. Entrega de arquivos sonoros creados co editor de son. Entrega de listas de reprodución Exposición oral o escrita das diferenzas entre as diferentes aplicacións/programas ou plataformas empregados na aula.</p> <p>(Observación traballo diario, 25%)</p> <p>Docencia telemática:20% Seguimento das actividades a través do Aula Virtual</p>	<p>CD CAA CMCCT</p>
<p>MUB4.1.2. Comprende a transformación de valores, hábitos, consumo e gusto musical como consecuencia dos avances tecnolóxicos.</p>	<p>Todas as avaliacións. É este un labor en que a progresividade ben dada pola dificultade na súa consecución. Hai que procuralo desde o inicio de curso, e non deixar de vixiar a súa consecución até o final.</p>	<p>Emprega de forma correcta tanto por escrito como de forma oral un vocabulario específico.</p>	<p>Probas escritas nas que se amose o uso das fontes proporcionadas de forma autónoma.</p> <p>(Exame escrito, 25%)</p> <p>Docencia telemática:40% Entrega de cuestionarios teóricos a través do Aula Virtual</p>	<p>CSC CSIEE</p>
<p>MUB4.2.1. Manexa as técnicas básicas necesarias para a elaboración dun produto audiovisual.</p> <p>MUB4.3.1. Sabe procurar e seleccionar fragmentos musicais axeitados para sonorizar secuencias de imaxes.</p> <p>MUB4.3.2. Sonoriza imaxes fixas e en</p>	<p>2ª Trimestre Audacity. Gravación da voz. Sonorización de contos. Lectura en voz alta. Windows DVD Maker</p>	<p>Manexo dos diferentes programas coa fin de producir un pequeno documento audiovisual</p>	<p>Entrega de diferentes traballos pedidos polo profesor. Copia de partituras ou creación das mesmas. Entrega de arquivos sonoros creados co editor de son. Entrega de listas de reprodución Exposición oral o escrita das diferenzas entre as diferentes</p>	<p>CSC CD CAA CD</p>

<p>movemento mediante a selección de músicas preexistentes ou a creación de bandas sonoras orixinais.</p>			<p>aplicacións/programas ou plataformas empregados na aula. (Observación traballo diario, 25%)</p> <p>Docencia telemática:20% Seguimento das actividades a través do Aula Virtual</p>	<p>CD CMCCT CCEC</p>
<p>MUB4.4.1. Utiliza con autonomía as fontes de información e os procedementos apropiados para indagar e elaborar traballos relacionados coa función da música nos medios de comunicación.</p>	<p>3ª Trimestre</p>	<p>Respecto e interese por escoitar as músicas propostas na aula pola profesora e polos compañeiros. Manexar diferentes bases de datos na procura de audicións. Uso da biblioteca, sección de discos Uso de Spotify, YouTube e Goear como base de datos e para facer listas de reprodución. Ser consciente dos usos de cada unha desas plataformas. Empregar distintas fontes de información, bibliográfica e dixital. Poderá empregarse dispositivos móbiles na aula para tal fin. Indicación e discriminación das fontes. Emprega distintos formatos na exposición. Expón oralmente empregando unha linguaxe e un vocabulario axeitado.</p>	<p>Exposición oral de traballos de investigación pedidos e de grupos investigados polo alumnado.. Valoración a cargo da profesora e dos compañeiros segundo os seguintes items. Claridade na exposición. Claridade e correspondencia do guión. Coherencia contidos e título do traballo investigación Número de fontes empregadas Número de recursos empregados na exposición. (Observación traballo diario, 25%)</p> <p>Docencia telemática:20% Seguimento das actividades a través do Aula Virtual</p>	<p>CAA CD</p>
<p>MUB4.5.1. Aмосa interese por coñecer as posibilidades que ofrecen as novas tecnoloxías como ferramentas para a actividade musical.</p> <p>MUB4.5.2. Coñece e consulta fontes de información impresa ou dixital para resolver dúbidas e para avanzar na aprendizaxe . autónoma.</p>	<p>Todas as avaliacións. É este un labor en que a progresividade ben dada pola dificultade na súa consecución. Hai que procuralo desde o inicio de curso, e non deixar de vixiar a súa consecución até o final. As dificultades iranse incrementando segundo as capacidades desenvolvidas. Nas primeiras audicións, a profesora indicará onde está a audición coa</p>	<p>Manexar diferentes bases de datos na procura de audicións. Uso da biblioteca, sección de discos Uso de Spotify, YouTube e Goear como base de datos e para facer listas de reprodución. Ser consciente dos usos de cada unha desas plataformas. Empregar distintas fontes de información, bibliográfica e dixital.</p>	<p>Entrega de diferentes traballos pedidos polo profesor. Copia de partituras ou creación das mesmas. Entrega de arquivos sonoros creados co editor de son. Entrega de listas de reprodución Exposición oral o escrita das diferenzas entre as diferentes aplicacións/programas ou</p>	<p>CD CCEC</p> <p>CD CCL CAA</p>

<p>MUB4.5.3. Utiliza a información de xeito crítico, obtena de distintos medios e pode utilizala e transmitila utilizando distintos soportes.</p>	<p>enumeración en voz alta dos números dos compases.</p>	<p>Poderá empregarse dispositivos móbiles na aula para tal fin. Indicación e discriminación das fontes. Emprega distintos formatos na exposición. Expón oralmente empregando unha linguaxe e un vocabulario axeitado.</p>	<p>plataformas empregados na aula. (Observación traballo diario, 25%) Docencia telemática:20% Seguimento das actividades a través do Aula Virtual</p>	<p>CAA CL CD</p>
---	--	---	---	--------------------------

CONCRECIÓNS METODOLÓXICAS

Basearémonos na seguinte metodoloxía:

Audición

Escoitar é o primeiro e un dos máis importantes contactos coa música a nivel xeral. Ao escoitar e analizar fragmentos interiorízanse mellor os elementos da linguaxe musical e fomentase o desexo tanto de facer música como de coñecela e valorala. Ademais coa audición de fragmentos gravados, trabállanse estratexias de atención, audición interior, memoria comprensiva e anticipación durante a propia interpretación e creacións musicais.

Antes de calquera actividade de audición, pódense dar as indicacións precisas para que o alumnado se centre en aquilo que vai ser obxecto de análise (ritmo, esquema melódico, instrumentación, secuencia de acordes, textura). Existen dúas formas básicas de escoitar de forma activa: seguir un esquema ou guiión aclaratorio do discurso musical, ou expresar o que se percibiu auditivamente mediante o uso da linguaxe verbal ou recorrer a debuxos, esquemas, musicogramas, etc.

Todas as obras ou fragmentos obxecto de análise auditivo deberíanse escoitar como mínimo dúas veces na mesma sesión. Nun arte como a música no que a comprensión da mensaxe está ligado á natureza temporal da música, é necesario escoitar a obra máis dunha vez para que a nosa capacidade de memoria se active e sexa capaz de discriminar o que nunha soa audición resultaría máis difícil.

Os fragmentos que se empregarán para as audicións serán variados e representativos da maioría dos estilos musicais, períodos, xéneros, agrupacións e culturas (música culta, pop-rock, jazz, flamenco, música cinematográfica, música electrónica, música folclórica, etc.).

Interpretación

A interpretación é xunto á composición, a forma de expresión básica do músico e, polo tanto, no que máis debe insistirse no proceso de ensinanza-aprendizaxe da música. O feito de dispoñer da súa propia voz, o corpo e un instrumental de fácil execución como a percusión Orff fai da interpretación unha das tarefas máis recomendables de dito proceso.

A maioría de veces, a interpretación implica actividades en grupo. En tanto, tamén pódese potenciar a práctica individual, sobre todo nas actividades destinadas a desenvolver determinadas capacidades como, por exemplo, unha afinación xusta ou unha habilidade instrumental, vocal ou corporal determinada, cando sexan necesarios para a consecución dun obxectivo dentro da obra.

Os criterios de selección do material para as actividades de interpretación poden resumirse na idea dun repertorio heteroxéneo, no que teñen cabida moitos xéneros e estilos, mediante uns arranxos que facilitan a práctica interpretativa.

Pautas xerais para a interpretación.

Insistir nas normas de interpretación en grupo traballadas anteriormente.

Basearse en recursos escritos ou gráficos. É chegado o momento de independizarse de a aprendizaxe de "oído".

O desenvolvemento das capacidades interpretativas ten como marco tres áreas diferenciadas aínda que estreitamente relacionadas entre si: a expresión instrumental, a expresión vocal e a expresión corporal ou movemento.

Expresión instrumental

Neste nivel non se expoñen actividades específicas para o desenvolvemento da técnica instrumental, aínda que si aparecen formando parte de actividades de interpretación y creación musical.

Expresión vocal

Realizaremos as actividades de técnica vocal (resonancia, articulación, vocalización, impostación) periodicamente desde principio de curso e, sobre todo, antes de abordar a interpretación dalgunha canción.

Expresión corporal, movemento e danza

A música é o soporte da danza, polo que o movemento corporal é un obxectivo que se ha de alcanzar e un recurso didáctico para a expresión de contidos musicais como a pulsación, o deseño melódico, a textura e a forma.

Improvisación

A improvisación reúne en si mesma as dúas facetas musicais máis importantes: a composición e a interpretación. Dito procedemento permite explorar posibilidades sonoras.

A improvisación pódese expoñer dentro dun abano de posibilidades que van desde a liberdade total até a suxeición a unhas pautas predeterminadas. Está presente ao longo de todo o proceso de aprendizaxe, constituíndo en moitas ocasións non só un punto de partida para as actividades baseadas na interpretación e na creación, se non tamén o eixo central de partes específicas da aprendizaxe, como poden ser as actividades rítmicas ou a entoación de sons e a exploración tímbrica e formal. Pódese insistir en que, para improvisar, hai que partir das pautas dadas e manter unha actitude desinhibida e participativa, despreocupándose dos posibles erros e adoptando unha actitude construtiva ante os mesmos.

Creación

Parte da experimentación e a combinación de sons ou elementos corporais a través da improvisación para chegar, posteriormente, a un traballo máis planificado que se plasme na composición, e que permita ao alumnado interiorizar os elementos que permiten construír a música.

Composición

Seguimos neste nivel a facer exercicios de composición en base a estruturas sinxelas dadas, como a secuencia I-IV-V-I, nas que a repetición de motivos é a ferramenta fundamental. Comeza a ser o momento de actuar con máis autonomía e creatividade, partindo da experimentación, da improvisación e chegando a interiorización de pautas e métodos.

Creación e montaxe de coreografías

A faceta creativa do alumnado non debe quedar exclusivamente na composición de fragmentos vocais e instrumentais. A creación de coreografías é o complemento ideal ás actividades de expresión corporal e danza.

Lecto - escritura musical

A música é unha linguaxe e constrúese, da mesma forma que a linguaxe verbal, a partir dunhas unidades de significación que se combinan de múltiples formas e que hai que aprender a manexar con soltura. Isto non significa que haxa que aprendelo como unha actividade mecánica. Ao contrario, as actividades baseadas na lectura e a escritura musicais deben ser un medio para a consecución doutros obxectivos, constituíndo a base para outros procedementos como a audición, a improvisación, a interpretación ou a composición de fragmentos.

A lecto - escritura musical non debe ser entendida desde un punto de vista restritivo no que só tería cabida a forma tradicional de representar a música con notas nun pentagrama. Outros sistemas de representación, esquemas ou musicogramas, utilizaranse habitualmente na clase.

Investigación e alfabetización informacional

Pódense agrupar aquí, os contidos curriculares encamiñadas a fomentar hábitos de búsqueda de información, posta en común e debate. Este tipo de contidos cobran toda a súa importancia xa que o alumnado a estas idades va adquirindo a madureza necesaria que lle permite abordar as tarefas de investigación de forma máis autónoma e con maior criterio.

Insistirase en que buscar información a partir dun tema ou cuestionario non é ir directamente ao lugar concreto da fonte (bibliografía, partitura, material de audio o vídeo, Internet) onde agardase atopar unha resposta determinada para copiala literalmente. Máis ao contrario, hai que planificar a búsqueda, elixir máis dunha fonte, ler e escoitar con tranquilidade, extraer as ideas máis importantes. Analízalas, desenvólvelas e realizar unha síntese a partir de todo o material traballado.

AVALIACIÓN INICIAL E MEDIDAS CORRECTORAS SEGUNDO OS RESULTADOS

Se no momento das avaliación inicial atopáramos con alumnos que non lograran seguir o nivel inicial da clase. Isto quere dicir, no caso de que non foran quen de ler as notas dentro do pentagrama na clave de sol, non son capaces de seguir o pulso, ou ben non son quen de diferenciar ritmos binarios e ternarios. Procederase a recomendar que retome ou volva a repetir o cuaderniño do curso pasado, que se lle corraxirá na aula.

Dado que a maioría das actividades que se van facer son colaborativas, incluírase a estes alumnos nos grupos, sempre tendo en conta as dificultades á hora de asignaráselle un papel cunha dificultade menor (instrumentos de son indeterminado) ou similar. Iso significa que se valorará a participación e aporte do alumno en función das súas capacidades.

CRITERIOS SOBRE AVALIACIÓN, CUALIFICACIÓN E PROMOCIÓN

CRITERIOS DE AVALIACIÓN

1. Recoñecer auditivamente e determinar a época e a cultura musical a que pertencen distintas pezas escoitadas con anterioridade na aula.

Con este criterio preténdese comprobar en que medida o alumnado é capaz de situar axeitadamente unha obra musical no contexto que lle é propio.

2. Identificar e analizar os compoñentes básicos dunha obra musical, empregando a linguaxe musical coñecida a través do traballo na aula.

Con este criterio trátase de avaliar a capacidade do alumnado de expresar coa linguaxe propia do ámbito musical, os elementos básicos que configuran unha obra musical

3. Ler axeitadamente as grafías musicais con que se escribe unha obra musical.

Con este criterio preténdese comprobar o grao de coñecemento das grafías básicas que lle permitan ao alumnado a lectura axeitada dunha peza musical.

4. Ser quen de comunicar axeitadamente e con rigor valoracións persoais sobre as distintas manifestacións musicais coñecidas con anterioridade na aula.

Con este criterio preténdese avaliar a capacidade do alumnado de valorar positivamente e con respecto distintas manifestacións musicais facéndoo co rigor e con criterios de profundidade, indo máis aló dunha simple opinión non sustentada no coñecemento

5. Utilizar axeitadamente as tecnoloxías do coñecemento á hora de crear ou escoitar unha peza musical.

Con este recurso trátase de avaliar a disposición de apertura e a capacidade de acción do alumnado á hora de utilizar as tecnoloxías do coñecemento no eido musical.

6. Coñecer como se desenvolve a interpretación en grupo, ben sexa instrumental, vocal ou de movemento.

Con este criterio trátase de comprobar a capacidade do alumnado para levar a cabo interpretacións conxuntas conforme as normas que emanan da disciplina musical e do respecto polo quefacer dos demais.

7. Elaborar axeitadamente un pequeno montaxe audiovisual.

Con este criterio trátase de avaliar a aplicación por parte do alumnado dos coñecementos adquiridos na aula no ámbito da creación.

8. Elaborar axeitadamente traballo no que se investigue a evolución da música popular e a súa sinerxia con outras formas artísticas .

Con este criterio trátase de avaliar a aplicación por parte do alumnado dos coñecementos adquiridos na aula no ámbito da disciplina musical e outras relacionadas..

CRITERIOS DE CUALIFICACIÓN

É preciso valorar no día a día a evolución de alumno á hora de desenvolverse nas distintas actividades. Pero, por outra banda, é preciso crear un apoio documental que permita ao alumnado ter un soporte material máis aló do traballo diario no aula.

Son os exames escritos un método de diagnóstico do proceso de ensinanza-aprendizaxe, pero teñen un valor outorgado polo propio alumnado de ser un sistema obxectivo, que poden consultar unha vez feito e que lles serve de acicate para o estudo.

Para tratar de equilibrar todas estas cuestións, este departamento cualificará a evolución e logro dos obxectivos por parte do alumnado atendendo ao reparto seguinte:

25% da nota atribuíble ao exame(s) teórico(s) que se fagan durante o trimestre, cos contidos descritos nas táboas anteriores.

50% da nota atribuíble ao exame(s) práctico(s) que engloba(n) os contidos das táboas anteriores, atendendo moi especialmente á participación e musicalidade das propostas do alumnado, valorándose primordialmente a participación, a disciplina fronte as indicacións dadas, e o progreso na afinación e na medida.

25% da nota atribuíble a observación diaria na clase e traballos expostos na clase, baseada nos parámetros descritos nas táboas anteriores.

ATENCIÓN Á DIVERSIDADE

Faranse Adaptación Curriculares nos casos nos necesarios, tendo en conta os informes do departamento de orientación.

Prestarase Reforzo Educativo a todo o alumnado repetidor, ou coa materia pendente.

Considerarase que un alumno abandona a materia cando non fai ningunha das tarefas propostas na clase e non fai as probas de avaliación (negarse a tocar ou cantar, e deixar os exames en branco). Esta actitude conleva a perda da avaliación continua, e a realización dunha proba extraordinaria en Xuño.

INDICADORES DE LOGRO

Medir e ler seguindo as indicacións de compases binarios, ternarios, cuaternario de subdivisión binaria e ternaria

Facer ditados sinxelos usando as figuracións coñecidas e as notas da escala natural de do. (Até un Máximo oito erros en oito compases)

Comprensión dos conceptos de repetición, imitación e contraste.

Enumeración das características da forma canción. Tipos.

Respostar a cuestionarios e recoñecemento de diferentes procedementos compositivos de forma auditiva e sobre a partitura.

Responsabilízase do coidado do instrumento que emprega e non entorpece o labor dos compañeiros.

Canta de pe, recto e cunha correcta emisión da voz.

Participación de forma construtiva en todas as actividades propostas ao longo do curso.

Está atento a todas as indicacións que se faga polo director da interpretación, sexa a profesora, sexa un compañeiro.

Interioriza o pulso e a obra, de tal xeito que é capaz de incorporarse a interpretación no caso de erro.

Asúmese de forma solidaria o resultado musical do conxunto.

Creación de paisaxes sonoras imaxinarias empregando bancos de son de carácter gratuíto.

Recoñece auditivo e visual dos instrumentos da música popular.

Coñece as principais tesituras de voces. Coros mixtos, coros de voces brancas e coros masculinos.

Formación dos grupos de música popular..

É capaz de seguir unha partitura proporcionada para seguir unha audición, implica recoñecer os elementos gráficos.

Interioriza a necesidade do silencio para poder escoitar unha obra musical.

Respecto e interese por escoitar as músicas propostas na aula pola profesora e polos compañeiros.

Comprende os diferentes parámetros que constrúen a obra musical: melodía, ritmo, harmonía, timbre, textura, tempo, dinámica, forma...

Ser autónomo á hora de atopar os parámetros indicados nunha partitura.

Emprega tanto por escrito como de forma oral un vocabulario específico de forma correcta. Comprende que a música está como base de moitísimas das linguaxes que nos rodean, especialmente no ámbito audiovisual.

Identifica diferentes estilos de danza ao longo da historia.

Empregar distintas fontes de información, bibliográfica e dixital.

Participa activamente na realización do traballo colaborativo.-

Expón oralmente empregando unha linguaxe e un vocabulario axeitado

Responsabilizase solidariamente de todo o traballo presentado polo grupo.

Emprega de forma correcta tanto por escrito como de forma oral un vocabulario específico de forma correcta.

Emprega con autonomía un editor de partituras (MuseScore)

Emprega con autonomía un editor de son (Audacity)

Emprega con autonomía un editor de vídeo (DVD Creator)

PLAN LECTOR

Nas clases de música a linguaxe utilízase como instrumento de representación, comprensión e interpretación da realidade, de construción e comunicación do coñecemento e de organización do pensamento a través da lectura comprensiva dos textos explicativos da materia, onde se tratan os contidos teóricos referidos ao uso e interpretación da simboloxía da linguaxe musical, ao coñecemento de estilos e etapas creativas, á ciencia organolóxica, ou mesmo a través do procesamento da información que se difunde sobre intérpretes e compositores.

Tamén a través da lectura comprensiva dos enunciados das actividades propostas, a través da lectura dramatizada de libretos operísticos ou zarzuelísticos e das letras de cancións, se desenvolve esta competencia básica.

Moitos dos contidos da asignatura trabállanse visualizando películas e documentais e traballando os contidos de maneira oral e escrita, dado que moitos destes materiais audiovisuais están en inglés subtítulado, se traballa tamén o uso funcional dunha lingua estranxeira.

Durante as clases adópanse polo menos dez minutos á lectura comprensiva de textos que expoñen polo xeral os contidos propios da materia.

Trala lectura, os alumnos responden oralmente ou por escrito a cuestións sinxelas, a través das que relacionan e explican o fragmento de texto lido na clase.

Todas as actividades propostas na clase, constan dun enunciado que eles teñen que ler e entender para poder solventar axeitadamente.

Da meirande parte das cancións rock e pop propostas adxuntamos as letras, que os alumnos seguen para comprender o significado e o sentido da música, polo que trabállase tamén unha lingua estranxeira., en concreto, o inglés.

Nas actividades de dramatización, través da lectura e representación escénica de libretos operísticos ou zarzuelísticos (na lingua orixinal e traducidas ao castelán ou ao galego), se desenvolve esta competencia básica, ao tempo que se acercan a outras linguas, como o italiano, o francés ou o alemán.

ACTIVIDADES ENMARCADAS DENTRO DO PROXECTO LECTOR

Nas clases de música a linguaxe verbal utilízase como instrumento de representación, comprensión e interpretación da realidade, de construción e comunicación do coñecemento e de organización do pensamento a través da lectura comprensiva dos textos explicativos da materia, onde se tratan os contidos teóricos referidos ao uso e interpretación da simboloxía da linguaxe musical, ao coñecemento de estilos e etapas creativas, á ciencia organolóxica, ou mesmo a través do procesamento da información que se difunde sobre intérpretes e compositores. Tamén a través da lectura comprensiva dos enunciados das actividades propostas, a través da lectura dramatizada de libretos operísticos ou zarzuelísticos e das letras de cancións, se desenvolve esta competencia básica.

A lingua como Instrumento de comunicación, de mensaxes orais que se intercambian en

situacións comunicativas diversas é unha constante nas clases de música, nas explicacións sobre como interpretar partituras, enunciado de normas para compoñer, improvisar, tocar, cantar, actuar en conxunto, etc.

Outras funcións da linguaxe, como son dialogar, expresar pensamentos, emocións, opinións, formarse un xuízo crítico e ético, acádase nas clases de música mediante a exposición das características musicais presentes nas audicións, enmarcando a obra, así como mediante a expresión dos propios gustos, a través da elaboración de opinións fundadas, xuízos de valor e mesmo aprendendo a utilizar os termos axeitados para describir unha determinada peza musical.

Moitos dos contidos da asignatura trabállanse visualizando películas e documentais e traballando os contidos de maneira oral e escrita, dado que moitos destes materiais audiovisuais están en inglés subtítuloado, trabállase tamén o uso funcional dunha lingua estranxeira.

Dun xeito máis sintético, enúncianse a continuación a secuencia de actividades que traballan o desenvolvemento da lectura nas clases de música:

- Lectura persoal de textos expositivos e realización oral ou escrita de cuestións vinculadas coa comprensión do contido dos mesmos.
- Cumprimentación de fichas de audición, onde comezan por cubrir unha serie de puntos básicos (autor, marco cronolóxico, estilo musical, obra, plantilla instrumental ou vocal, etc.), a partir dos que elaborarán textos expositivos.
- Lectura e comprensión de definicións de conceptos musicais.
- Definición destes conceptos musicais aprendidos mediante o uso do propio vocabulario.
- Lectura de textos de prensa, revistas ou información recollida en Internet dos que se lles pide resumen, definir os termos musicais que o profesor lles subraia, sinalar ideas principais e secundarias, inventar un novo titular no caso dunha nova e, se cadra, a opinión propia.
- Lectura de información relativa a un tema concreto coa finalidade de elaborar pequenos traballos escritos.
- Lectura atenta dos enunciados das actividades propostas no aula: trala lectura en voz alta dos mesmos cada día un alumno diferente responderá oralmente ao profesor “que cómpre facer?”.

PLAN DE INTEGRACIÓN DAS TIC

No área de Música cómpre facer uso das novas tecnoloxías da información para ampliar e actualizar certos contidos. Os alumnos e alumnas poderán deste xeito aumentar os seus coñecementos en determinados ámbitos de forma autónoma e eficaz.

Estase a promocionar unha canle de Youtube con contidos xerados no instituto (vídeos dos alumnos) ou ben ligazóns a temas de interese (vídeos de audicións)

Os alumnos utilizarán Internet para ampliar/ actualizar información sobre grupos musicais, compositores, intérpretes, eventos musicais e organoloxía.

Mediante a realización de traballos de investigación sobre un tema determinado, os alumnos farán uso da rede e mesmo de programas de edición de partituras, imaxes e textos, gravación sonora e audiovisual, etc.

ACTIVIDADES ENMARCADAS DENTRO DO PLAN DE INTEGRACIÓN DAS TICS

No área de Música cómpre facer uso das novas tecnoloxías da información para ampliar e actualizar certos contidos. Os alumnos e alumnas poderán deste xeito aumentar os seus coñecementos en determinados ámbitos de forma autónoma e eficaz.

Por outra banda, os alumnos traballan con programas informáticos de composición e edición musical, a parte de programas de procesamento de textos ou textos e imaxes, co que producen de modo eficiente información utilizando novos recursos expresivos.

Dun xeito máis sintético, enúncianse a continuación a secuencia de actividades que traballan o desenvolvemento deste plan nas clases de música:

- Realización de proxectos multimedia (nos que cómpre procesar textos, imaxes e música) sobre temas diversos incluídos nos contidos da materia.
- Creación de pezas musicais utilizando programas de edición de partituras ou de edición de audio, primando a utilización de Software libre que os propios ordenadores do centro xa teñen instalados.
- Recadar información (verbal ou musical) presente en Internet necesaria para a cumprimentación de fichas, execución de actividades, etc.
- Gravación das partes instrumentais ou vocais en diversas pistas utilizando micrófonos, mesa de misturas e tarxeta de son instalada no PC do aula.
- Visualización de fragmentos de películas, óperas, zarzuelas, musicais e documentais en DVD.

TRATAMENTO DOS TEMAS TRANSVERSAIS

A continuación menciónanse os temas transversais que establece o currículo da E.S.O. especificando os aspectos propios da música que se traballarán ó longo do curso escolar e que impregnan os contidos da programación.

EDUCACIÓN PARA A SAÚDE

- Coñecemento do funcionamento correcto do aparello auditivo e tamén do fonador.
- Desenrolo de hábitos preventivos para cuida-la saúde vocal e auditiva: contaminación sonora, conciencia dos efectos que produce o tabaco.

- Valoración do corpo e interese pola práctica de exercicio físico e a adopción de hábitos de hixiene corporal.
- Interese por recibir información sobre os diversos aspectos relacionados coa sexualidade: diferentes tipos de voz, cambio de voz na puberdade.
- Interese pola distribución equilibrada do tempo de traballo e de ocio.

EDUCACIÓN MORAL E CÍVICA

- Actitude receptora e tolerante nas relacións a nivel individual e nas actividades en grupo.
- Valoración positiva da existencia de diferencias entre as persoas e aceptación da pluralidade no seo da sociedade e en relación a outras sociedades e culturas diferentes á nosa.
- Interese polos mecanismos que regulan o funcionamento do grupo, en particular os dereitos e deberes de cada un.
- Análise crítico dos valores culturais e estéticos da nosa sociedade.
- Interese por coñecer e conservar o patrimonio cultural da nosa sociedade e das outras culturas.
- Actitude crítica diante de calquera tipo de discriminación individual ou social por razóns de raza, crenzas, sexo ou outras diferencias individuais ou sociais.

EDUCACIÓN PARA A PAZ

- Tolerancia e respecto por todo tipo de diferencias individuais, tanto de tipo físico como psíquico: axuda e cooperación nas actividades de aprendizaxe e interpretación musical.
- Respecto polas propostas, opinións e accións dos demais.
- Recoñecemento do diálogo como medio para a resolución de conflitos.

EDUCACIÓN PARA A IGUALDADE ENTRE OS SEXOS

- Toma de conciencia dos fenómenos de discriminación sexista, en particular na linguaxe, nas discusións en grupo e nas actividades musicais.
- Sensibilización polo reparto educativo de responsabilidades e o intercambio de roles entre tódolos membros do grupo.

EDUCACIÓN AMBIENTAL

- Sensibilización sonora e rexeitamento do barullo; identificación dos problemas que afectan á conservación do medio ambiente. A contaminación sonora do entorno: causas e posibles solucións.

EDUCACIÓN PARA O CONSUMO

- Valoración crítica do uso indiscriminado da música: reflexión sobre os excesos de produción sonora, especialmente do problema do barullo. Contribución a crear ambientes gratos e sosegados.
- Valoración crítica dos medios de comunicación de masas: reflexión sobre os usos sociais da música, consumir en función das necesidades reais, educación do gusto persoal e desenrolo dos criterios de selección.
- Valoración e coidado dos obxectos propios e alleos: os instrumentos musicais.

ACTIVIDADES COMPLEMENTARIAS

Dividiremos as actividades en dous grupos:

1) Actividades dentro do centro:

Actuación do alumnado no acto de graduación de 2º de Bacharelato

Concertos do alumnado dos diferentes grupos, coa asistencia do resto do alumnado. Poderán asistir os pais no caso de que se desenvolvan pola tarde.

Actuacións e concertos relacionados son datas significativas: Samaín, Día da paz, Entroido, Día do libro, Día das letras galegas.....

Visitas de profesionais do mundo das Artes Escénicas e da Música para charlas e obradoiros
Representación teatral ao final de curso.

2) Actividades fóra do centro:

Actividades para os participantes no coro do IES: actuacións fora do centro e asistencia a talleres de formación de técnica vocal.

Ourencanto: Fin de semana en Ourense adicado a Obradoiro e concerto de canto para alumnado dos centros de toda Galicia. Probables datas: 21 ao 23 de Abril

Asistencia aos ensaios da OSG no caso de que sexan ofertados e concedidos

Asistencia a actividades musicais que poidan xurdir ao longo do curso e que puideran ser de gran interese para a formación musical do alumnado.

Asistencia a espectáculos teatrais en colaboración con outros departamentos: Lingua castelá, Lingua Galega, Latín, Inglés, Francés..

AVALIACIÓN E REVISIÓN DA PROGRAMACIÓN

Teranse en conta tanto as observacións descritas nas reunións de departamento correspondentes as avaliacións ordinarias, como na memoria de final de curso co fin de introducir medidas correctoras no proceso ensino – aprendizaxe.

Así mesmo, analizarase a variación de resultados na proba de de discriminación auditiva e musical realizada ao principio e final de curso.

Asdo. Beatriz Alonso Pérez-Ávila, María Antonia Montes Fernández e María Jesús Domínguez Daponte

